

Kommunstyrelsen

Samarbetsavtal om regional samverkan för en starkare besöksnäring i Stockholms skärgård

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att kommunen ska ingå föreslaget samarbetsavtal om medverkan i ”Stockholm Archipelago” verksamhetsåren 2015, 2016 och 2017. Nacka kommuns finansiella bidrag om 150 000 kronor per år från och med år 2015 hanteras inom kommunstyrelsens internbudget.

Sammanfattning

Sedan december 2011 har Nacka kommun deltagit i ett regionalt samarbete för att stärka den internationella attraktions- konkurrenskraften för besöksnäringen i Stockholms skärgård. Samarbetsaktörer är kommunerna Nacka, Stockholm, Värmdö, Österåker, Norrtälje, Vaxholm och Nynäshamn, länsstyrelsen i Stockholm, Stockholms läns landsting och Skärgårdsstiftelsen..

Under 2012 utarbetades en strategi för detta samarbete. Samma år tilldelade Tillväxtverket Stockholms skärgård, som en av fem nationellt framstående destinationer, 10 miljoner kronor i syfte att stärka skärgårdens internationella konkurrenskraft på ett hållbart sätt. Detta har renderat i 11 olika delprojekt, varav Nacka har deltagit i två av dessa. En gemensam webbportal för hela destinationsområdet tagit fram.

Projektet håller på att avslutas och en utvärdering pågår. Styrgruppen för projektet föreslår nu ett fördjupat regionalt samarbete i samma anda som ovan. I detta föreslås att en samarbetsorganisation, benämnd ”Stockholm Archipelago”, bildas och att ett samarbetsavtal tecknas av parterna. Årsbudgeten för denna samarbetsorganisation beräknas till 2,1 miljoner kronor, varav Nacka skulle bidra med 150 000 kronor årligen. Avtalet är tänkt att vara på tre år, varefter en utvärdering ska göras för vidare beslut.

Bakgrund och syfte

Genom Nacka kommuns engagemang i destinationsutvecklingsprojektet Stockholms skärgård har nu kommunen möjlighet att formellt vara en av samarbetsparterna i en planerad regional samarbetsorganisation med syfte att stärka besöksnäringen i och runt Stockholmsregionens kust och skärgård. Samarbetsorganisationen, som går under namnet ”Stockholm Archipelago”, är en direkt fortsättning på det samarbete som sedan vintern 2011 har pågått inom ramen för Skärgårdsstrategin, som blev klar under 2012, där Nacka kommun har varit en av samarbetsaktörerna. Övriga aktörer är länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms läns landsting, Skärgårdsstiftelsen samt kommunerna Norrtälje, Österåker, Vaxholm, Värmdö, Stockholm, Haninge och Nynäshamn. Visionen är att Stockholms Skärgård år 2030 ska vara ett besöksmål i världsklass – året runt. Målsättningen är att öka antal kommersiella gästnätter i skärgården som helhet med 50 procent innan år 2020, likaså antal årsverken. Siktet är också inställt på en sammanlagd omsättningsökning på 80 procent och ett dubblerat förädlingsvärde.

Samarbetsorganisationen föreslås bestå av en styrgrupp, som är fallet idag, bestående av representanter från de sju skärgårdskommuner som deltagit i arbetet med Skärgårdsstrategin samt Stockholms stad, länsstyrelsen, landstinget och Skärgårdsstiftelsen. Kopplat till styrgruppen förslås två underställda administrativa resurser kopplas. Arbetet ska samordnas med lokalt kommunal besöksnäringssinriktad verksamhet.

Organisationens långsiktiga arbete är tänkt att säkerställas genom en grundfinansiering genom offentliga medel. Var och en av skärgårdskommunerna föreslås bidra med 150 000 kronor per år, Stockholms stad med 200 000 kronor per år, länsstyrelsen i Stockholms län med 300 000 kronor per år, Stockholms län landsting med 500 000 kronor per år och Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län med 50 000 kronor per år. Utöver detta kommer även projekt- och utvecklingsmedel att sökas för specifika satsningar och projekt. Budget för kampanjer fastställs från fall till fall och finansieras av den privata näringen.

Ansvar för det operativa arbetet, i syfte att stärka lokala eller delregionala destinationer och utveckla produkter, ligger hos kommuner och företag.

Utöver finansiellt stöd innebär samverkan att Nacka kommun förbinder sig enligt följande:

- Stärka det lokala erbjudandet genom att arbeta aktivt med lokal destinationsutveckling tillsammans med företagen och erbjuda ett gott värdskap till besökare.
- Ha en uppdaterad destinationswebb som kan bidra innehållsmässigt till den gemensamma skärgårdswebben.
- Ajourhålla lokalt informationsmaterial.
- Solidariskt medverka med arbetskraft vid gemensamt beslutade aktiviteter så som till exempel mässor.

Historik kring projektet "Hållbar destinationsutveckling i Stockholms skärgård"

Inom det strategiarbete för besöksnäringen som pågått för hela Stockholms län, under ledning av Stockholm stad/Stockholm Visitors Board (SVB), har ett behov av att ytterligare utveckla Stockholms skärgård och dess kusttrakter som destination identifierats. Detta område bedöms vara särskilt intressant för att utveckla besöksnäringen i hela regionen men behöver också utvecklas rejält för att kunna möta internationell konkurrens och utländska marknadens krav på kvalitet, tillgänglighet och upplevelser. I december 2011 inleddes därför en förstudie med åtta kommuner, varav Nacka var en, tillsammans med länsstyrelsen, landstinget/Waxholmsbolaget, SIKO, Öppen Skärgård och Skärgårdsstiftelsen som finansierare. Detta skedde under ledning av SVB. För uppdraget anlätades en projektledare med uppgift att inventera och analysera skärgårdens möjligheter och utmaningar. Detta arbete slutfördes i december 2012. Nacka var representerad i förstudiens styrgrupp.

Strax före sommaren 2012 gick Tillväxtverket ut med ett ansökningsförfarande till svensk besöksnäring, regionala och lokala aktörer. Bakgrunden var att myndigheten av regeringen hade fått ett utökat anslag om 60 miljoner kronor för perioden 2012-2014, att öronmärka för "hållbar destinationsutveckling mot exportmarknader". Samma gruppering av aktörer som i förstudien för Stockholms skärgård lämnade in en gemensam ansökan om att få ta del av detta anslag. Under sommaren valdes fem destinationer i Sverige ut, varav Stockholms skärgård blev en.

Förutsättningarna för det beviljade anslaget från Tillväxtverket var att det skulle utnyttjas för föreberedande insatser för marknadsföring och investeringar (exempelvis projektering), kvalitetssäkring och kompetensutveckling. Däremot ingick inte operativ marknadsföring och fysiska investeringar.

De kommuner som fattade beslut om deltagande i projektet var Stockholm, Nynäshamn, Haninge, Värmdö, Vaxholm, Österåker, Norrtälje och Nacka. Utöver kommunerna medfinansierades projektet av länsstyrelsen, landstinget, Statens Fastighetsverk och några privata aktörer.

Enligt den överenskommelse som träffades på styrgruppsmötet i september 2012 skulle varje finansierare kunna tillgodoräkna sig 1,3*insatsen för nedlagt projektarbete. Projektarbete kunde avse egen personal liksom köpta tjänster. Detta innebar att 16,5 miljoner kronor, totalt sätt, avsattes för projektet.

För Nackas del innebar deltagandet i projektet en möjlighet till utökat regionalt samarbete, som stärkte såväl Nackas besöksnäring som besöksnäringen i resten av regionen. Skärgårdsprojektet låg helt i linje med den lokala strategi för besöksnäringen som Nacka kommun antog under hösten 2012. Att Stockholms stad/SVB var projektägare öppnade upp för ett besöksnäringssamarbete i regionen med goda möjligheter för utveckling i såväl Nacka som övriga deltagande kommuner. För exportmarknader är Stockholm givetvis huvud-

destinationen. Genom sitt geografiska läge är Nacka en naturlig del av Stockholms attraktionskraft, liksom för skärgårdsområdet där Nacka är en ”entré”.

Projektets syfte

Syftet med projektet var följande.

- Öka Stockholms skärgårds internationella konkurrenskraft som besöksmål
- Öka utbudet av möjliga besöksmål knutna till Stockholm och driva en ökad konsumtion till skärgårdsregionen
- Bidra till utökat företagande och sysselsättning i Stockholms skärgård, framför allt under perioder som idag är lågintensiva
- Utveckla samverkan i skärgårdsregionen samt möjliggöra synergier och effektivare arbetssätt och marknadsföring

Projektets mål år 2014

Som mål för projektet angavs för år 2014 följande.

1. Ha en etablerad, väl känd och driftsatt gemensam vision, målbild och strategi avseende besöksnäringens fortsatta utveckling i Stockholms skärgård.
2. Ha påbörjat en målinriktad destinationsutveckling på utvalda platser i skärgården i samverkan med Stockholm Visitors Board – inklusive fastlandsbaserade platser.
3. Ha startat konkret säsongsförlängning i form av särskilda, konkreta satsningar på internationella besökare under perioder som idag är lågintensiva och tagit fram nya produkter för försäljning under dessa perioder.
4. Ha skapat och driftsatt en gemensam plattform för internationell marknadsföring av skärgården.
5. Ha lett fram till genomförandet av en pilotkampanj mot utvalda internationella målgrupper under sommaren 2014.

Projektets genomförande

Projektet ”Hållbar destinationsutveckling i Stockholms skärgård” kan sägas ha genomförts på två nivåer:

1. Destinationsutveckling med helheten Stockholms Skärgård som arbetsfält
2. Lokal pilotverksamhet, ”höja ribban aktiviteter”, på 11 utvalda platser.

Arbetet på destinationsnivå har innefattat:

- Sälj och marknadsföring – hur når vi den utländska marknaden? Vad ska vi tänka på och vad vill respektive marknad ha?
- Regional identitet – vad är Stockholms Skärgård?

- Värdskap – ett gemensamt förhållningssätt till information och bemötande med målsättning att vara en välkomnande destination med hög kunskapsbas som tillsammans och övergripande verkar för att besökarna stannar längre i Stockholms Skärgård.

Avslut och erfarenheter

Hela projektet ”Hållbar destinationsutveckling i Stockholms Skärgård” håller på att avslutas under senare delen av 2014. I ett internationellt perspektiv har många av Stockholms skärgårds deldestinationer fått möjlighet att möta en internationell publik. Effekterna av detta arbete ska under 2015 utvärderas. Som ett strålande exempel på lokal framgång i Nacka kan nämnas museet HAMNs mycket meriterande Swedish Welcome certifiering. HAMN lyckades också få framgångsrik internationell uppmärksamhet i samband med Swedish Workshop, en återkommande mötes- och marknadsplats mellan Sveriges turistnäring och utländska researrangörer med syftet att skapa och utveckla nya kontaktytor och generera affärer. Många andra exempel finns. Utöver detta har det regionala samarbetet uppmärksamrats även inom den akademiska världen. Centrum för kommunstrategiska studier (CKS) håller just nu på att utreda möjligheten att använda erfarenheter från detta projekt som ett lyckat exempel och förebild när det gäller hållbar destinationsutveckling.

Annan mycket viktig erfarenhet är insikten i vad gemensam regionalt arbete kan åstadkomma. I ett internationellt besöksnäringsspektiv är den enskilda kommunens och företagets destinationsmarknadsföring i praktiken osynligt. Även i ett nationellt perspektiv har den enskilda kommunens destinationer ofta svårt att hävda sig; Stockholms stad dock undantaget i kraft av sin storlek och som rikets huvudstad. Det råder inget tvivel att besöksnäringen i Nacka får stor nytta av denna typ av samarbete. Det är därför i sammanhanget viktigt att poängtera att besöksnäringen i hög grad är konkret närvarande i detta samarbete. I detta perspektiv utmärker sig näringen i Nacka genom att redovisa den högsta tillväxten av alla kommuner i samarbetsprojektet vad gäller gästnätter, utländska besökare, antal företag inom besöksnäringen, antal anställda inom besöksnäringen, etc. Stockholm givetvis undantaget. I kombination med målmedvetna kompetensutvecklingsinsatser i samarbete med arbets- och företagsenheten i Nacka är bedömningen, vad gäller lokal tillväxt och nya arbetstillfällen, dessutom mycket lovande. Det föreslagna regionala samarbetet rimmar således mycket bra med Nackas tillväxtambition samtidigt som synergier med kommunens ett par år gamla besöksnäringstrategi kan åstadkommas.

Bilagor

Skärgårdssamarbetet 2014

Samarbetsavtal Stockholm Archipelago 2014

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Anders Börjesson
Näringslivsdirektör

Stadsledningskontoret